

F 24
1888

თ ე ა ტ რ ი

საქართველ-კვირამო სალიტერატურმო და სამხატვრო ზაზეთი

1888 წელსა

№ 35 და 36.

ოქტომბერი 6

გაზეთი ღირს: ერთის წლ. 5 მან., ნახევ. წლ. 3 მ., ცალკე № 15 კ. ხელის მოწერა მიიღება: თბილის-ში, რედაქციის კანტორაში. ფოთ-ში ბესარიონ კალანდაძესთან. ადრესი გარეშე მცხოვრებთათვის: ТИФ-ЛИСЪ, ВЪ РЕДАКЦІИ ГАЗЕТЫ „ТЕАТРЪ“. გაზეთი ისყიდება: თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მაღა-ზიაში და ბ-ნ ზიდუკელთან—გო-ლოგინის პროსპექტზე.

საგაზეთოდ დანიშნული წერი-ლები (კორესპონდენცია) გარკვე-ვით უნდა იყოს დაწერილი. თუ სა-ჭიროება მოითხოვს წერილებს რე-დაქცია შესწორებს. რედაქცია არა კისრულობს წერილების უკან გაგ-ზავენას და მათ შესახებ მიწერ-მო-წერას.

ყოველ წერილში უნდა იყოს მოხსენებული: სახელი გვარი და საცხოვრებელი ადგილი დამწერისა

ა ხ ა ლ ი ა მ ბ ე ბ ი

უმაღლესად ებოძა წმ. მთავარ მოწამის ეკატერინეს ორ-დენი პატარა ჯვარისა: კავკასიის მთავარ-მმართველის თანაშემ-წის შერემეტეივის მეუღლეს ევდოკია ბოარისის ასულს შერე-მეტეივისას, კნ. ქეთევან გიორგის ასულს ჯამბაკურ-ორბელია-ნისას და ალექსანდრა მაკარის ასულს მელიქოვისას. ფრეილი-ნობა ებოძა: მარიამ მიხეილის ასულს სუმბათოვისას, ნინო ლე-ვანის ასულს მელიქოვისას, ელენე სამსონის ასულს შერვაში-ძისას და ბარბარე ნიკოლოზის ასულს არლუტინსკი-დოლ-გორუკისას.

ხელმწიფე იმპერატორმა უბოძა: კონსტანტინე ივანეს ძეს ბაგრატიონ-მუხრანსკის ეგერმესტერობა, ტფილისის მაზრის წინამძღოლს მალალოვს—კამერგერობა, სიღნაღის მაზრისას—თ. ანდრონიკოვს, თ. გრუზინსკისა და თ. ა. ბაგრატიონ-მუხრან-სკის-კამერ—იუნკრობა. ყველა იმ თავად-აზნაურთ, რომლებიც

საპატიო ყარაულში იყვნენ, ხელმწიფე იმპერატორმა უბოძა მილიციის პრაპორჩიკის ჩინი.

ტფილისის ყველა სასწავლებლების მოწაფეები დაითხოვეს სამის დღის ვადით: ოქტომბრის სამიღამ-ექვსამდე.

ხელმწიფე იმპერატორს რკინის გზაზე მიეგებნენ: უფროსი საპატიო ყარაულისა პოდპოლკოვნიკი თავადი ამილახვარი, თავადი მ. რ. ვაჩნაძე, თ. ნ. გ. ჭავჭავაძე, თ. ნ. გ. ხიმშიაშვილი, თ. ი. ზ. ტუსიშვილი, თ. ს. გ. ჭავჭავაძე, თ. ე. დ. ქობულაძე, თ. ლ. გ. ბაგრატიონ-მუხრანსკი, თ. ნ. ტ. ვაჩნაძე, თ. ნ. დ. ერისთავი, თ. ვნ. ნ. ბეგთაბეგოვი, თ. ლ. მ. ციციშვილი, თ. ი. გ. ციციშვილი, თ. ი. მ. ჭავჭავაძე, თ. ი. გ. ერისთავი, თ. დ. ი. ბარათაშვილი, თ. ი. ზ. სუმბათაშვილი, თ. გ. ი. არლუტინსკი-დოლოგორუკი, თ. ი. აბხაზი, თ. ი. ა. ანდრონიკაშვილი, თ. რ. მ. ყარალაშვილი, თ. ა. ე. ამირაჯიბი, თ. ს. ა. ბებუთაშვილი, აზნ. ზ. ბ. თავლენიშვილი, თ. ს. ა. ანდრონიკაშვილი, თ. ნ. გ. ვაჩნაძე, თ. ე. გ. თარხნიშვილი და თავადი ქ. ა. ერისთავი.

სიმაართლის გამოსახინაღ. *)

(შესახებ გრ რამ—ლის წერილისა) **

«ივერიის» ას სამოც-და-მეათე ნომერში დაბეჭდილია «წერილი პროვინციიდან», რომელსაც ბოლოში ე. რამიშვილის სახელი აწერია. ეს წერილი თავის შინაარსით ორ ნაწილად განიყოფება. პირველში განკიცხულნი არიან აქაური, გორელი, «სწავლა-დამთავრებულნი», ხოლო მეორეში—ნაქებნი და ცამდინ აყვანილნი ზედამხედველი აქაური სამოქ. სკოლისა ბ. მ—ძე და ყველასგან ცნობილი ზეზემანი კამპანიით (წერილის ავტორი ქართველიშვილის და ამხანაგობის სახელსა ხმარობს). ავტორის

*) ამ წერილის თავის დროზე გამოგზავნა ვერ მოხერხდა არა ჩემხედ დამოკიდებული მიზეზების გამო. აუტ.

***) ამ წერილს უმეტეს-ნაკლებოდ ვებეჭდავთ. რედ.

სიტყვით აქაური «სწავლა-დამთავრებულები» საზოგადოებაში ღვარძლის თესვის, ჭორაობის და ავკაცობის მეტს არას აკეთებენ; ამიტომაც მათგან რაიმე სიკეთე ჯერ არაღის რა უნახავსო... სწორე მოგახსენოთ, მე ვერ შემიტყვია რისთვის დარისგამო არის აქ ჩამოგდებული ლაპარაკი ამ სწავლა-დამთავრებულებზედ?. რა კავშირი აქვს ამ უსაფუძვლო კიცხვას წერილის დანარჩენ აზრებსა და საგნებთან? ხანდისხან, როდესაც ერთი საქმის, ანუ საგნის დამცირება უნდათ, მეორე საგანს, მის მოპირისპირეს ქებას შეასხმენ და ათასნაირ ღირსეულებათ მიაწერენ ხოლმე. მაგ. როცა შავის ქება სურთ, თეთრს ამცირებენ და ტალახის გუნდებს ესვრიან. იქნება ავტორი წერილისა ამ დიპლომატიური აზრით ხელმძღვანელობს და სწავლა დამთავრებულთა დამცირებით სწავლა-დაუმთავრებელ ზეზემან-მ-ძე-ების გმირებათ გარდაქცევა უნდა?.. შეიძლება!.. გორელ ქართველობაში სულ ხუთი კაცია «სწავლა-დამთავრებული» და, აბა, ერთი გვიბრძანეთ: რომელ მათგანზე შეიძლება წარმოთქმა იმ ღვარძლიანი სიტყვებისა, რომელთაც თქვენ, ჩემო ბატონო, ასეთის გულუხეობით ხარჯამთ თქვენს წერილში? რომელი საზოგადო საქმე დაწყობილა გორში ისე, რომ თქვენგან ასე უშვერად შეურაცხყოფილი «სწავლა-დამთავრებულები» პირველ რიგში არ ჩამდგარიყვნენ, ან რომელსამე თქვენგანს, ჩემო სწავლა-დაუმთავრებელო მეგობარო, უკან ჩამოგრჩენოდნენ რაიმე კეთილ მოღვაწეობაში? მათგან სიკეთე არა გვინახავს რაო... განა პატიოსან კაცს შეჭფერის ამგვარი უმაღურობა?.. ეს ხომ განგებ თვალების დახუჭვაა?. ან იქნება მესხივრებამ გიმტყუნათ და სრულიად გადაგაიწყდათ ის ქება და ღიდება, რომელიც არა ერთხელ წარმოგიტქვამთ ზოგიერთ ამ სწავლა-დამთავრებულთაგანებზედ? მე დარწმუნებული ვარ, ბატ. ერეკლე, რომ თქვენ დაშორებით უფრო პატიოსანი, მეგობრობის გამტანი და პირდაპირი კაცი ბრძანდებით, ვიდრე თქვენი წერილის ავტორი და ამიტომ მიემართავ თქვენს სინიღისს და ვკითხვ: ჩვენგან ჩადენილი სიკეთე გინახავს რამე, თუ არა?. თუ თქვენი სინიღისიც იმ გვარადვე თვალგაბმული არ გამოდგა, როგორიც ყოფილა

კალამი თქვენი წერილის ავტორისა, მაშინ უსათუოდ მართალს იტყვით. მაგრამ უკეთუ აქ კალამი არაფერ შუაშია და მას დაუწერია ის, რაც თქვენს სულს უბრძანებია, მაშინ იმის მეტი სხვა აღარა დაგვრჩება რა, რომ მდუმარებით თავი დაგიკრათ და „შორ და მშვიდობით“ მოგახსენოთ.

მეორე ნაწილში, როგორც ზემოთაც მოგახსენეთ, ჩვენი ავტორი ჯერ ბ. მ-ძეხედ ლაპარაკობს და შემდეგ ზეზემანის ამხანაგობაზედ; ამ უკანასკნელს და მის ღიღებულ საქმეს ამჟამად არ შევეხებით, რადგან სახეში გვაქვს ამ მოკლე მომავალში მას ცალკე წერილი ვუძღვნათ! მაშინ ვეცდები-შემოკლებით მაინც აენუხსო ყველა ის სიკეთენი, რომელთაც მოხსენებული ამხანაგობა სთესავს ბუნებით მდიდარს და მშვენიერს ატენის ხეობაში, ამის მიდამოთა მცხოვრებლების მომავალს მდგომარეობაში და აქ ოფლის-მღვრელ ჩვენებურ საცოდავ გლეხ კაცთა კისრებსა და ჯიბეებში. ეხლა მხოლოდ ბ. მ-ძეხედ მინდა ორიოდ სიტყვა მოგახსენო ჩვენი პროვინციალური წერილის ავტორსა. წარსულ თთვეს „ივერიის“ ერთს ნომერთაგანში დაიბეჭდა გორიდან გამოგზავნილი კორესპონდენცია, რომელშიაც სხვათა შორის საზოგადოთ იყენენ ნახსენები და განკიცხულნი ერთი აქაური სასწავლებლის პედაგოგები... კორესპონდენციაში არც სასწავლებელი იყო დასახელებული, არც მისი ზედამხედველი, არც ბ. მ-ძის აწმყო და არც მისი წარსული. ამისთანა შემთხვევაში ყოველი პატიოსანი მწერალი, რომელსაც კი სწამს ლიტერატურული ადათი და ზრდილობიანობა, არასდროს არ გადასცილდება ნათქვამსა, არასდროს არ მოინდომებს მის გადასხვაფერებას, დამატებას... პროვინციალური წერილის ავტორი კი ამ ნაირად არ იქცევა! საზოგადოთ, უსახელოდ გამოთქმულ აზრებით იგი არა კმაყოფილდება! ყასაბივით დაუმკლავებია ორთავ ხელები, ღრმად ჩაუყვია კორესპონდენციის დამწერის სულსა და გულში და ბავშურის სითამამით ამოულაგებია იქიდან ის, რაც მის საკუთარ ჭკუაგონებას წარმოსდგომია... სასწავლებლისათვის სახელი უწოდე-

ბია, საერთოდ იქაურ პედაგოგებზედ ნათქვამი მას ერთის კაცსათვის შემოუხვევია, ამ კაცის თანამდებობა, სახელი და გვარი, მისი აწმყო და წარსული ურთის ბოღჩასავით გადაუშლია; მასწავლებელთა მოქმედების ერთს მხარეზედ ბაასი მას გაუსაზოვადოვებია, და თანაც ყოველივე ესე აუღია და დარბაისლურის კილოთი სხვისათვის მიუწერია! რათ ნებულობთ, ბატონო ესოდენ უმართებულო სამსახურს, როდესაც თქვენ ამას არა ვინა გთხოვთ? რათ ასხვაფერებთ არა თქვენსგან წარმოთქმულ სიტყვებსა და აზრებსა? რომელმა ტარტაროზმა მოგანიჭათ უფლება სხვის სულსა და გულში ხელების ფათურისა? მაგრამ ყველა ესენი არაფერს არ ნიშნავენ იმ მტკნარ, საზიზღარ კილისწამებასთან, რომელსაც ავტორი გვაწერს ჩვენა ბ. მ-ძის წარსულის შესახებ. «მოაზზე იმიტომ უფრო ჰკიცხავს ბ. მ-ძეს, რომ მან მიიღო განათლება თავის საკუთარის შრომითა და მეცადინეობით» ბრძანებს ავტორი, და თანაც ბავშურის გულწრფელობით, ანუ უკეთ—ბებრულის გაიძვერაობით უმატებს: «განა დასაცინი და დასაძრახისია ვინმე იმიტომ, რომ სილარიბესა და ობლობაში აღზდილა?» ღმერთო გვაშორე ამაზედ უარესი!. უმოჩილესად გთხოვთ, ბატონო ჩემო, გვიჩვენოთ ის ადგილი, საიღამაც ამოიღვეით ეს სიტყვები!. მაგრამ, რას მიჩვენებ, როდესაც მე ამ გვარი ჩემს დღეში არა მითქვამს რა... და ან იქამდინ როგორ გამიწყრება ღმერთი, რომ ვინმე «შრომისა, ობლობისა და სილარიბისათვის» დავძრახო. სხვა რომ არა იყვეს რა, მაშინ ხომ თვით ჩემი თავის განკიცხვაც იქმნებოდა ესა, რადგან მეც ამგვარსავე ობლობასა და სილარიბეში ვარ აღზდილი!..

შემდეგ: კორესპონდენციაში ნათქვამი იყო, რომ ამ რაგდენისამე თვის განმავლობაში ექვსი შეგირდი გამოირიცხა ერთი აქაური სასწავლებლიდანა... ჩვენს ავტორს ამ ფაქტის უარყოფა ვერ გაუბედნია, მაგრამ მოუხდომებია კი ბ. მ-ძის გამართლება და ამისათვის მთლად სასწავლებელსაც კი აღარა ზოგავს!. იგი ბრძანებს: ამ სასწავლებლის შეგირდები ერთობ ზნეობა გახრწნილნი იყვნენო... ამიტომაც გამოირიცხნენ ექვსი შეგირდიო და ისინიც იმისთანაები, რომელნიც მეორესა და მესამე კლასში

დაწვერ-ულვაშებიანი ისხდნენო... პირველი რომ ბ. შ-ძის ხსენება კორესპონდენციაში არსად არ არი; არ არის იმიტომ რომა გამორიცხვა შეგირდებისა, მათი მიღება და სხვა ამ გვარი საქმეები შეადგენენ პედაგოგიური კრების საგანსა და არა ერთი რომელისამე პირისას, თუნდაც რომ მეუფროსე იყვეს ეს პირი; პედაგოგიური კრება კი გუშინა და დღეს კი არ მოვიდა ამ სასწავლებელში, არამედ დაარსდა ამ უკანასკნელის გახსნისთანავე და, მაშასად. «წვერ-ულვაშებიანი», «ზნეობა-გახრწნილი» შეგირდების ყოლა მისი უხეირობის, უზრუნველობის ბრალია და არა იმ უბადრუკ შეგირდებისა, რომელთაც, სხვების შეცდომის გამო, დღეს ზურგზედ მტვერი აედინათ. ამასთანავე საჭიროა აქვე დაუმატოთ, რომ ექვს გამორიცხულ მოსწავლეთა შორის მხოლოდ ერთი ურევია მართლა წვერ-ულვაშებიანი, დანარჩენები კი სულ პირტიტველა ახალგაზრდები არიან და ერთი მათგანი ხომ სულ ბავშვია. «შეგირდები ერთობ ზნეობა გახრწნილნი არიანო... ღმერთო, დაგვიფარე ამ საშინელებისაგან!.. განა შესაძლებელია, რომ ორას-სამასი შეგირდი სადმე დედა-მიწის ზურგზე ერთობ ზნეობა გახრწნილნი იყვნენ?.. რომ ეს ასე იყვეს, ამისათვის საჭიროა რომ, ერთის მხრივ მთელი ის საზოგადოება, რომელიც აძლევს სასწავლებელს შეგირდებს, და მეორეს მხრივ-სასწავლებლის გამგე-მოწალმართენი იყვნენ ზნეობა დაცემულნი, გახრწნილნი!. განა ამის თქმა შეიძლება გორელ საზოგადოებასა და სამოქ. სკოლის იმ პედაგოგებზედ, რომელნიც ბ. შ-მემდისინ აწარმოებდნენ მოხსენებულ სასწავლებლის საქმეებს?.. მართალია ბევრი ნაკლულოვანება ჰქონდა და აქვს დღესაც მოხსენებულს სასწავლებელს, მაგრამ არც ისეა მიწასთან გასწორებული, როგორათაც თქვენა ბრძანებთ!.. და ბრძანებთ მხოლოდ იმიტომ რომ ბ. შ-მე მალლა ქანდარუზედ შეასკუპოთ!.. ალბათ ამასა ჰქვიან თქვენს ჭკუაში: «მე ერთი ვარ; თქვენ მრავალი.. გვიჯობს ერთით ბევრის რჩენა». ბოლოს, არ შემოძლიან მკითხველის ყურადღება არ მივაქციო იმ დონკინოტურ მედიდურობაზედ, რომელსაც ჩვენი ავტორი იჩენს თავის „ხელის-ხელ საგოგმანებ“ წერილში... „ან კი რას ავტეხილვართ და ვრეკავთ—ამაყად

ბრძანებს ჩვენი მანათობელი—განა მთელს თავიანთს სიცოცხლეს ზოგიერთა ვაჟბატონები ისე არ ატარებენ, რომ ზარის რეკაზედ ერთხელაც არ დაიწერენ პირჯვარსა“!.. ხედავთ, ჩემო მკითხველო!.. ზარიცა ჰქონია და კიდევ ურევნია!.. მაგრამ ან კი რა არის აქ გასაკვირველი!.. თუკი განსვენებული გ—ცენსა ჰქონდა ზარი, რატომ ამას კი არ უნდა ჰქონდეს?.. ჩვენი მანათობელი რითი სდგას გ—ცენზედ დაბლა!.. თუ იმას ორი ფეხი ება, ამას კი განა ოთხი ფეხი აბია... და თუ იმას დაბეჭდილი ქალაქის ზარი ჰქონდა, ამას უფრო თითბრისა არა ჰკილია!.. „პირჯვარს არ იწერენო“ უკაცრავად, თქვენო ბრწყინვალეობავ, უკაცრავად.. ეს სულ იმ წყეულ-მჩვენებულ მენახურების ბრალია!.. თქვენი ზარის ჰქეპა-ქუხილი რომ სხვა ზარების წკარა-წკურად არ მიგველო, უსათუოდ მოწონებით მოვიდრეკდით თქვენს წინაშე მუხლთა ჩვენთა!.. თქვენ მაინც ნუ დაჰკარგავთ იმედს! რეკეთ, რეკეთ რაც შეიძლოთ!.. დღეს თუ არა, ხვალ მაინც გამოჩნდება ვინმე მადლიანი კაცი: თქვენი ზარის რეკას/ყურს მოჰკრავს და ხელგაშლით გადაიწერს პირჯვარს, მხოლოდ მოწიწებით კი არა, არამედ გაცეცხებით, განცვიფრებით...
 ერთი “სწავლა დამთავრებულითაგანი.”

1888 ენკენისთვის 24-ს

ს ა ო ნ ი ა

ვადკვილი ერთ მოქმედებად.

(გადმოკეთებული)

მოქმედნი პირნი:

ავეტოქა, შუახნის კაცი, ვაჭარი.

იაგორა, ახალგაზდა პრივაშნიკი.

ივანე, რუსი, ავეტოქას მსახური.

აგუდინა, მოსარეცხე.

სცენა წარმოადგენს უბრალო ოთახს, ტახტზე გაშლილია ლოგინი, რამდენიმე სკამი, კედელზე სარკე ჰკილია.

გამოხველა I ავეტიქა.

ავეტიქა. (ხალათით წის სტოლთან და სწებს) ჩაჯწერო არ ჩაჯწერო ამ რხერ დაკთარში; რომ არაფერი არ გამოდის. ჩემის ანგარიშით აქამდინ სამჯერ ამასე მეტი ფული უნდა მქონდეს. მამაცხენებულა, იღებ ფულს, სესხულობ, ხხარ, აილე ისევე მამეცი და! თათრობა ხომ არ არის? (ხმას იცვლის) ავეტიქას, შატარახან გიდევე მაიცადე, დღეს არიქნება, ხვალ იყოს, სევე, მასევე, მე კი დაკნინი! ხან ვიტყვი სულარ მივეცემ, მაგრამ რას იხამ, ხხარ, იმეტულა სარგებელს გაძლევენ, რომ ჯანსაც გაიკლებინებ და მისცემ. (იღებს უბიდვან ქაღალდებს) მისე ეს ვექსილევი და ბარათები არაფერია? აქ ორმოცდა ათი თუმანი, აქ ოცდა ათი თუმანი, აქაც სამოცდა-სამი თუმანი, ვა, ვა, სუშირობა საქმეს!.. მთელი სინცხსლე ამისათვის მიტანჯნია, თუ არ მამცენს ხომ გააკეთდი... (ფიქრობს, მ დროს შეძრდის იაკორა, რომელსაც ვერ ხედავს) ნამდვილათ გააკეთდები!

გამოხველა II

იაცვე და იაკორა

იაკორა. (იქით) გააკეთდები, მარა მოგვია, ერთი გროშისათვის სულს გაჭედი, თვალების ჭყეტით აქეთ იქით იყურები თუ ვის უფრო ბუერი სარგებელი გამოართო. მარა მოგვია, რომ არ გაკეთდე.

ავეტიქა. (თავისთვის) ვარგი და აბა ენახოთ როგორ არ მამცემთ, თუ ვირის ახანოში არ დაგალობთ და მე ავეტიქა არა ვუოფილვარ, (ამოიღებს ფულს უბიდვან) არა მიშობ, ჩემთან ვერას გახდებით, ჰამას ვერ მისამთ; თქვენ ძალიან შატარახან და ხათრან განთან არ დაგიჭკრიათ საქმე. ვა, ქუჩაში ხომ არ ამივრეფია, მის თქვენი უადრინ არ ვიცნოდე!

იაკორა. (იქით) რხ, ჩემი მტერი ჩავარდეს შენს სულში. არ მამცემ რაღა, მისე აბა და ვედი. (მიასლოკდება) ავეტიქა, ბაროკ!

საქართველოს
საგარეო უწყებანი

ავეტიქა. (შეშინებული წამოხტება, კეჩილდებს და ფულს
ლიმს ქვეშ ამოსდებს და სწორებას დაუწყებს.)

იავოზრა. რას შერები, კაცო, ბალიშია რა დაგიძვავა, რომ
მაგრე აწვალე, მაგასაც მართებს რამე შენი?

ავეტიქა. (შეშინებული) ვინა, რა, რა ბალიში, რას ამბობ?

იავოზრა. ჯერ გამარჯობა ავეტიქჯან, როგორა ხარ ქეიფზე,
რას შერები?

ავეტიქა. ჰო, ბალიშზე ამბობ? ჰო, ლოგინს ვასწორებდი.
ერთი საწყალი კაცი ვარ იავოზრჯან, ვინ არის ჩემი მატრონი,
ჩემს თავს მე უნდა ვემსახურო, მის რა ვქნა?

იავოზრა. (იქით) რა შეილს ატყუებს (იმას) რათა ავეტიქ, გა-
ლიდოწინიკი რა უყვ? რატომ არ იმსახურებ და ჯანს არ ატდებინებ?

ავეტიქა. ეჰ, იმანაც თავი მომაბეზრა, სულ ჩაის სომს კაცო,
ხაჭლას წაიღო რაღა!

იავოზრა. იცი რა არა ავეტიქ? მოდი მე ერთ სიკეთეს გიზამ,
ერთ გოგოს გიშოგნი ვისმეს, მე ვიცი ძებნა მამინდობა, ძალღებისავით არ
იკვირს თუ; შეიყვანე სასლში და იმსახურე როგორც გინდა, შენ
თითონ რათა წუხდები?

ავეტიქა, არა ძმაო, მე გოგოების თავი არა მაქვს.

იავოზრა. ახლან ის როგორია რომ... (ყურში ეჩურჩულება)

ავეტიქა (წყენით) ღმერთო შავცოდე (აფურთხებს) ფუ, ეშმა-
კო, ფუ! (ამოიღებს ჯიბიდან ლოცვანს და კითხულობს)

იავოზრა. ვაიძე, მართლად გაგიყუებულა ეს რხერი; კაცო სხვა
არა იყოს რა მწვადების ატებას მანაც ასწავლი, რომ გატყამოს სოლ-
ძე. შენ ხომ გაეყარს მწვადები!

ავეტიქა. ჩემი მწვადები ლოცვებია, მე სხვა საცმელი არა მინ-
და რა.

იავოზრა. (იქით) აი, ისევე გაგიწურეს მაგ ლოცვების მად-
ლი რა წმინდა გულითაც შენ ლოცულობ. (იმას) მე და ჩემმა სულმა
ძალიან კარგს ამბობ, მაგრამ ჯეელობას რომ თავისი გააქვს.
აი ესლან მე იცი რისთვის მოგსულვარ? ახარ, ეს ერთი თვეა ფულს
კელი, მაგრამ ეტყობა ჩემს სასუნის ჯერ არ გამოუტყავინა; აქ ამდენი
ამბუბა, ჰაი ცინკიო, ჰაი ტიატრიო, ჰაი მსკარადიო... მსკარადი ხომ
იცი ავეტიქჯან რაც არის?

ავეტია. (კითხვას განაგრძობს და თან ამბობს) ახა რა კიდეა
 რა არის, მე განა დასაკარგი სული მაქვს, რომ ეგებები კიდევ? რა
 ჩემი საქმეა!

ივოლორა. არა ავეტიკე, განა რა გგონია ის. მასკარადი იცი რა
 არის: აი ჩვენი უბნის ბიჭები ქაღალდსა და ძინძებს რომ აიფარე
 ბენ სოღმე სახეზე ყუინობის დროს, იმ ნაირია რაღა, ქაღალდსაც
 ისე აქვთ ზიწოხეაკრული; მერე, რომელიც გინდა წაიყვანე, ელანაწაგუ,
 ემსლანათ თუ მოგოწონა იქნება მსკა... ახსადოს კიდევ, რასაც გინდა
 უყამ რაღა! ისეთი კარგია ჩემი მზემ, რომ ახა რა გითხრა. მოდი
 თუ მის ხარ ავეტიკე, ადე ლოთიანათ წაგიდეთ, ისეთი დრო გავატარებინო
 ზიარების მადლმა, ისეთი, რომ მართლა კარგი.

ავეტია. ერთი მამშორდი თაჟიდგან, თუ მის ხარ; ახა მე მ-
 გისთანა საქმეში ფულებს გაჟაფუტებ? ან ვინ მამაშავა ფული, ერთი
 საცოდავი კაცი ვარ.

ივოლორა. რის საცოდავი, ვის ატუეუბ, ვის?

ავეტია. დმერთმა დამიფაროს, მე მოსატუეუბელი ვისთან რა
 მაქვს; მქონდა, განა არა მქონდა, მაგრამ სულ სხვამ შამიჭამა და
 დაურჩი ცარიელი.

ივოლორა. მის კარგი, რას მამცემ ლოთიანათ გაჩვენო ის
 ადგილი, სადაც ფულები დამადე.

ავეტია. (იქით) ვაიძე, იქნება წელან ხასა? ეს რას მიჭკარამს.
 (იმას) არა მხო, მე დასამალი რა მაქვს, რაც არ არის რა უნდა
 მახვენო?

ივოლორა. დასამალი რა გაქვს? (მიუახლოვდება ლოგინს) მის
 ამბობ გაჩვენო რაღა?

ავეტია. (დაწვევა ლოგინს და ჩაბლუჯავს ბალიშს) ვა, რა-
 გინდა კაცო, ერთი მამშორდი.

ივოლორა. (სიცილით) მის ამბობდი ფული არა მაქვსო! მამცა
 რაღა. მე გიპოვინა ადგილს, (ეზღაუტებიან ერთმანერთს) მე წესელ
 სიზმარში ვინაზე სადა დამადე, განა აღარ მახსოვს!!

ავეტია. ბიჭო, ხელი აიდე მეთქი, რა სიზმარი, რას მიე-
 მოედები, აქ სულსნორი მქონდა და იმას ვუბედი, ვაი!

ივოლორა. სულსნორი ვიარა, შენმა მზემ, ფურჩატები არ გინდა?
 კარგი, ჯო, შენი მასკარადში წამოსვლა არ მინდა, გესუძრებოდი. მათ-

ტა ერთი სჲმი თუძინა მსკესსე ერთი თვის ვადით, ძალიან სასტიკოა, ავეტიქს მსემ, ამაღამ თუ იქ არა ვარ, არ იქნება; სარგებელი რაც გინდა გამოძინოვი.

ავეტიქა. არა, ძმაო, მე წყალში გადასაყრელი ფული არა მჭკს, მერე შენმა სასყინმა რომ გავიგოს თვალებში გაეორებს, არა?

იავოზრა. სასყინი რას მიჭკიან, მე ჩემი ჭკვა მჭკს, რასაც მინდა იმას ვიზამ, სარგებელს არ გაძლევეს გაიყოს ეს რხერი. კაცო ერთ სჲმი თუძინს არ შენდობი, შენი ქველანი სჲმი თუძინსთვის ქალაქიდან ხომ არ დავიკარგები? საქმე იმ ნაირათ არის, თუ ამაღამ არ წაველი იქ, არ იქნება მეთქი, ხომ გუუხნები. აი თუ გინდა მართალი გითხრა: ერთ ლამაზ ქალს ძალიან უყვარვარ და...

ავეტიქა. უყვარხარ შენმა მსემ, შენი სერთუგის უგუგებები მოეწონებოდა. ფულის გულისთვის უნდინხარ რაღა, არ ვიცი მაგათი რაზბონიკობა?

იავოზრა. ავი თუ წმინდა კაცი ვარო და ლეცვებს კვითხულობო, მამ ეგენი საიდგან იცი?

ავეტიქა არა, მე რა, მე ისე არსითა ვთქვი, რაღა!

იავოზრა. ჭო, კარგი, ერთი ფურთ მიგდე რას გუუხნები: ახლა, იმ დღეს ხადზე მოკლივარ და ჩემ შირ-და-შირ ის ქალი მოდის: ახლო რომ მოკიდა დამიწყო ლამაზიკი: какоиъ въ хорошенкио, я лублу чорна თმაო, ძალიან ლამაზი თმა გჭკსო, ჭია აჭეთ, ჭია იქით, ერთი სიტყვით შამიუვარ რაღა! არაუინ არა ჭყავს ერთი ტოტუშკას მუტი. ესლა იმიტომ გესუწები, რომ ამაღამ ის ქალი იქ იქნება და თუ არ მამრემ აბა რა კენა?.. კაცო სარგებლის სარგებელს გაძლევე რაღა, სხვა რაღა გინდა?

ავეტიქა. (განსარებული) რაო, სარგებლის სარგებელიო? (ფიქრის შემდეგ) არა ძმაო, არა მჭკს.

იავოზრა. კაცო, შე უღმერთო, ემ თავითვე მაგისტანს სარგებელს გაძლევე, სხვა რაღა ცეცხლი გინდა, ცოტაა? მოწიი, ამოიღე ემ საათში, თორემ ხომ იცი ჩემი ბნედიანი თავი, მე ფესებზედაც არა მკიდისხარ, იმ ქალის გულისთვის იცი თუ რას გიზამ?

ავეტიქა. რას გავიკებუფხარ ბიჭო, რა უნდა მიეო?

იავოზრა. (იქით) ერთი უნდა შავაშინო, გაღუსტა მეუხნება,

რომ ერთ გროშსაც ვერ დასძლეო. (იმას) ჰას, რაღას ფიქრობ, თქვი იმდევნი თუ არა?

ავეტრიქა. არა მეთქი არა, ძალბანაზე სომ არ არის?

იავორა. მამ არ იცნ, რომ ძალაზეა, ნებით რომ არ მამლევი მამ რა ვქნა, აბა ნუ მომიცემ!

ავეტრიქა. ნუ მომიცემო? მეტე რას მიზამ?

იავორა. იმას რომ შენც მოგვლამ და ჩემ თავსაც; დეე, რაც უნდა მოხდეს, მე ამ ნაიჩი ხასიუთის ჰატრონი ვარ, თუ რაც მინდა გულით არ ავასრულე, ჭეუყანა ფესებზედ მკიდა.

ავეტრიქა. რაც ტინდა ქენი ძმაო, ჰასუსხაც შენ მისცემ.

იავორა. (ფიხიბდვან იღებს ქალმის დანას) მამ არ მამლევი რაღა! (მიუხსლოკდება) სეღამ ამ დანას? აბა მამსედე, თავს მოგაშორებ მე და ჩემმა სიემემ, დეე მეტე თუნდა ვამხატვამი ჩამამხრჩონ, ჩემთინ სულ ერთა.

ავეტრიქა. (შეშინებულად) ბიჭო, ვაგოყდი, რა დროს ხეშობაა? ემძიკი მაცდურა, ე მანდ რომ სელი აგოყანკალდეს და მურელში მატრაო, მეტე? აბა, იავორ, ეკეთი ცუდი ხასიუთი რომ ვაქეს, დანას რათ ატარებ ფიხიში; ჰას?

იავორა. (უფრო მიუხსლოკდება) ჰაი თვალები დამიბნელდა, კელანას ვსედავ, მოჩნი ამოილე, თორემ მოვიდა.

ავეტრიქა. (ყვირის) იავორ, იავორ, რას შერბობიჭო, თავი დამხნებე და!

იავორა. (მიუხსლოკდება, თითში დასტრის) კაცო სამი თუმნის გულითის შენს სულსაც კარგავ და ჩემსასაც?

ავეტრიქა. (დაიხსელამს თითზე) ბიჭო, ეს რა გიქნი: (იბურამს თითზე) ასარ დადექ რაღა, შენთვის იუა.

იავორა. (ეკვანტურებს) ჰას, თქვი ჩქარა!

ავეტრიქა. ბიჭო, მიცნა მეთქი, მგონი თითი აღარ მამია, შე დალოცვილო, ნამდვილი გიჟი ხარ რაღა!

იავორა. ჰას, მამლევი მეთქი თუ არა?

ავეტრიქა. კამლევი, კამლევი, ასარ, მიცნა და! იცოდე რომ სარგებელს ეხლავე ავიღებ!

იავორა. ვახული მატეს, ამხილე, მოჩნი!

ავეტია. მამ წადი ჯერ კალიფონიკს დაუძახე!

იავონა. კაცო, ნუბეშინიან, გამოილე ბაღიშიდგან, მე კარში
 კაუდივარ (იქით). აზირ რა ჩქარა შეეშინდა, აი მამიგვდი, ავეტიქ,
 მამიგვდი (გადის)

გამოსვლა III. ავეტიქა მარტო.

ავეტია. (მარტო, ათვალეურებს კარებებს და იღებს ფულებს) არა,
 მე მაგას კარგათ ვიტნობ, კარგი ბიჭია, მაგრამ უცირათ ვა არ
 მივტემ.

გამოსვლა IV ავეტიქა და იავონა.

იავონა. (კარებში) Иванъ! Аветикъ "завотъ тебѣ" (შემო
 დის) მაიტა კარგი... დაუძახე და მოდის.

ავეტია. იავონაჟან, ეს ყველა კარგი, მაგრამ ერთი გინარა მაი-
 ტა რამე და ფულსაც ამ საათში მივტემ.

იავონა. მერე მე უსახათოთ დაუიარო, არა გრცხუენიან, ავეტიქ,
 ჩემგან რა გინარაუბი გინდა (ამ ლაშჩანკის დროს მივა ასლას და
 ფულებს სელიდგან ერთმეუს) მაიტა მეთქი ჩქარა, აი ესე.

ავეტია. ბიჭო, ბიჭო რას შერები?

იავონა. (მიდის) მადლობთ ავეტიქაჟან, მშვიდობით!

ავეტია. (მისდევს) იავონაჟან, იავონა, ბარათი მინც ბარათი.

იავონა. (კარებში) საქმე არა გაქვს ავეტიქ, რა ბარათი, რას
 ამბობ? სადა გცალან ამუბისთვის, წადი შენ ფულებზე დაჯექი, კგბზ
 ბეკრი გამოჩეო (გავა)

ავეტია (მარტო) ეს მსნეთ ნახვარი ხომ კიდეკ ავატლიჟე,
 იქნება ამდენს არ ვართმეკ, მაგრამ რა არ იცინ ფულის ყადრი!

გამოსვლა V. ავეტიქა და ივანე.

ივანე. (შემოდის) Вы меня звали Аветикъ Артемичъ?

ავეტია! (თითს უჩვენებს) ჰო, Вотъ смотри, здѣсь рѣ-
 зиль.

ივანე. Да какже такъ неосторожно,

ავეტოქ. Вот эть чалавѣкъ животь упаль мнѣ да не пустиль; ступай Иванѣ, одинѣ аблабуда принеси, რამ კროვი არ წაპიოდას.

ივანე. Что такое, блюдо?

ავეტოქა. Гавару аблабуда, аблабуда ни знаишь? Этъ, который стари домѣ углу эсть, აო ის მუდრეგოი, ახლახუდა რაღა!

ივანე. Ну, ну!

ავეტოქა. Онѣ свой домѣ дѣлаить углу, მერე муха შოგ, იდეთ და ბზზუ დѣлаить, და მერე, ახლახუდა კედება, რაღა!

ივანე. Какъ вамѣ угодно Аветикѣ Артемичѣ, а я ничего на понимаю.

ავეტოქა. (გაჯავრებული წარტყამს კისერში) ეჭ, ступай ერთი და, ვირის თაგო, ახლახუდაც არ იცი რა არის, მა რაღა იცი? (გააგდებს ტყვიით. თითონ გამობრუნდება; კარებში გამოხნდებაან აკულინა და იაგორა).

იაგორა. (კუფისებში) Акулинѣ, иди суда тебѣ дѣло эсть! (ღაპარაკობენ).

ავეტოქა. (იმათ კერა სედაკს) ერთი ასეთი კერავინ ჩავიგე სელში, რამ ჭკვაში მამიოიდას.

იაგორა. ეჰ, Такъ, აო, какъ тебѣ сказалѣ.

აკულინა. Хорошо, хорошо, будьте покойны, все такъ исполню (ავეტოქას) Аветикѣ Артемичѣ, здравствуйте!

(დასასრული შემდეგ №-ში)

სრული სია დრამატულ თსსულებათა ქართულს ენაზე
შეკრებილი და შედგენილი ქართული დრამატული დასის აქტისტის
კ. ახაშიძის მიერ.

(გაგრძელება) *

ბ.

გავიყარნეთ (Надо разводиться) კომედ. 3 მოქმედ. თსზ.
კ. სარდუხი, გადმოღებული კ. ახაშიძის მიერ. (სელთნაწერია
1886 წ.)

გამოამყვანეს (Обличили) კომედ. 1 მოქმედ. თარგმ. დ.
მესხისა. (სელთნაწერია 1879 წ.)

გამოცდა ნიშნობის წინა დღით (Испытание передь
обручениемъ) კომედ. 1 მოქმედ. გადმოკ. ა. მოხსუბარიძის მიერ.
(სელთნაწერია 18881 წ.)

განათლებლის ნაღობი, ანუ სამოქალაქო ქორწინება (Гра-
жданскій брак) კომედ. 5 მოქმედ. თსზ. ჩერნიაკისა, თარგმ.
ა. მოხსუბარიძის. (სელთნაწერია 1881 წ.)

განა ბიძიამ ცოლი შეირთო? (Развъ дядюшка же
нился?) კომედ. 1 მოქმედ. თსზ. ზ. ანტონოვისა. (დაბეჭდილია
ცალკე წიგნად 1876 წ.)

გარეთ ნაღმზი-ანგელოზია, სახდში ქმართან-ტარტა-
როზია Влюдыхъ ангелъ, не жена, дома съмужемъ сата-
на) კომედ. 3 მოქმედ. თარგმ. ახაშიძისა. (სელთნაწერია 1882 წ.)

გაურა (Раздѣль) კომედ. 4 მოქმედ. თსზ. თავ. კ. კრის-
თავისა (დაბეჭდილია ცალკე წიგნით 1834 წ.)

გაცარცუელი ფოსტა (Ограбленная почта) დრამა 5
მოქმედ. თარგმ. ა. მოხსუბარიძისა (სელთნაწერია 1884 წ.)

გაწყვეტილი ვახშამი, ანუ მუტი კარი უცნალო კაცის
ოთახში (Прерванный ужинъ) სუძირბა კომედ. 1 მოქმედ. თსზ.
აკაკუელისა. თარგმ. ა. გამრეკელისა. (სელთნაწერია 1875 წ.)

გეო, მინას და კამპანია (Гео, Минасъ и Компанія)
კომედ. 3 მოქმედ. ფრანკულიადაშვილი გადმოკ. თავ. დ. კრისთავის მიერ.
(სელთნაწერია 1875 წ.)

*) იხ. „თეატრი“ № 34

გეცი ფონ ბერლისინგენი (Гецъ фонъ Берлисингенъ) დრამა 5 მოქმედ. თსზ. გიორგისი. თარგმ. ჩარქვიშვილისა. (სულთნაწერისა 1880 წ.)

გზა დაბნეულნი ცხოვარნი (Заблудшія овцы) კამედ. 4 მოქმედ. თსზ. ტეობალდო ჩიკონისა თარგმ. ა. ჯაბადარისა. სულთნაწერისა 1885 წ.)

გლახა ჭრიაშვილი, ანუ გლახთა განთავისუფლების შირკული დრო (Глаха Чріашвили, или сцены изъ временъ освобожденія крестьянъ) ერთ მოქმედებისანი სცენა, თსზ. თავ. ი. ჭავჭავაძისა (დაბეჭდილია «დროება» 1867 წ. № 23)

გრძნობა და მოვალეობა (Чувство и обязанность) დრამა 5 მოქმედ. თსზ. ა. მახხუბარიძისა. (სულთნაწერისა 1880 წ.)

გუღმა იგრძნო (Откликнулось сердечко) დრამატული ეტიუდი 1 მოქმედ. თსზ. კარნეგისა. თარგმ. შარ. სავაროვი-აბაშიძისა (სულთნაწერისა 1882 წ.)

გუღნარა (Гюльнара) დრამა 5 მოქმედ. თსზ. ა. მახხუბარიძისა. (სულთნაწერისა 1884 წ.)

(შემდეგი იქნება)

რედაქტორი და გამომცემელი ალ. ნიპინიძე.

